

DEFINOVANIE PROBLÉMOV

PRVÁ SKUPINA:

Vek 0 – 16 rokov

Problémy:

- diagnostika - chýba prvý záchyt u pediatrov
- Nedostatok odborníkov, nízke kompetencie poradní
- Nedostatky vo včasnej intervencii: nízka dostupnosť, neistí financovanie, neinformovanosť rodičov
- Nedostatok terapeutov
- Postoje okolia: neprijatie diagnózy, odmietanie, bagatelizovanie, odmietanie navrhovanej liečby, neinformovanosť aj u odborníkov, predsudky- je to moderná, vymyslená diagnóza pre rozmazané deti, nevládnutá výchova
- Malé povedomie v spoločnosti o diagnózach : spoločnosť o tom nehovorí, alebo sú informácie skreslené, skoro všetky odborné pracoviská v Bratislave
- **Slabá starostlivosť o rodiny:** chýbajú podporné skupiny, odborná starostlivosť o celú rodinu – rodičia, súrodenci, chýb poradenstvo: rodina dostane diagnózu a odchádza preč bez akejkoľvek nadväznosti
- Nedostatok vhodných materských škôl : predšk. príprava je nepovinná málo miest v S, nie sú na to podmienky
- **Chýbajúci asistenti učiteľa**
- Vzdelávanie pedagógov chýba: praktické vzdelávanie vychádzajúce z potrieb pedagógov
- Chýba medziodborová spolupráca: neistota odborníkov, finančná náročnosť, nedocenenie

Školský vek 6 – 15 +

Problémy:

- Nedostatok asistentov
- **Nedostatočná pripravenosť učiteľov : nevedomosť, neznalosť problematiky**
- Neochota učiteľov odmietanie „práce navyše“ nedostatočné ohodnotenie čiteľov
- Nepripravenosť kolektívu prijať „iné“ dieťa
- Nevhodné upozorňovanie na inakosť- nízka empatia, nízka zaangažovanosť
- Poddimenzované kapacity poradenských zariadení - málo odborných zamestnancov, veľa administratívy, preferovanie diagnostiky ktorá je vyššie hodnotená ako terapie
- Málo špecializovaných tried
- Zaťaženosť učiteľovo administratívou
- Frustrácia rodičov, rodiny – izolácia rodiny, predsudky, vysoké spoločenské nároky
- Vysoký počet žiakov v triedach
- vnímanie vlastnej inakosti dieťaťom, nemá podporu a pomoc v spracovaní situácií
- podpora pre rodiny
- **odborníci a učitelia neberú rodiča ako partnera**, podceňovanie, neprijatie, nerešpektovanie
- absencia osvetu pre rodičov, učiteľov, odborníkov

- neprijímanie kritiky
- nemožnosť prejať talent dieťaťa, sústredenie na chyby a problémy namiesto podpory silných stránok dieťaťa
- problémy s výberom strednej školy

Vek 15 + až do dospelosti

- nízka akceptácia spoločnosťou, na stredných školách – nedostatočná odbornosť pedagógov, nezaujímajú o profesiu, nízke ohodnotenie
- **nedostatok asistentov**
- frustrácia, nevhodné správanie u mladých ľudí, izolácia
- školy nespokupujú s organizáciami alebo rodičmi
- **nemožnosť seberealizácie, problémy so získaním zamestnania, osamostatnením sa**
- nedostatok špeciálnych pomôcok
- o autizme sa nehovorí

DRUHÁ SKUPINA:

Vek 0 – 6 rokov

- nedostatok služieb pre ranný vek 0 – 3 r
- Legislatívne prekážky, nepochopenie dôležitosti ranej starostlivosti a včasného zachytu problémov dieťaťa
- Vysoký počet detí v triedach MŠ
- Nedostatočné scitlivovanie spoločnosti spôsobené zameranosťou na výkon
- Slabá podpora rodiny (finančná, materiálna, odborná, morálna a sociálna)

Školský vek 6 – 15 +

- nedostatok odborníkov – psychológovia, špec. pedagógovia – nedostatok prostriedkov, nadmerná časová vyťaženosť, nutnosť samovzdelávania vo voľnom čase, nedostatočná motivácia
- Neskorá, zdĺhavá a nejednoznačná diagnostika
- Poddimenzovaný počet odborných zamestnancov škôl a poradní
- Prevládajúci štýl v základnej škole zameranosť na výkon, akademické zručnosti
- Neochota prijímať nové postupy a inovatívne metódy vo výučbe
- Nerešpektovanie **odporúčaní v individuálnom vzdelávacom programe** žiaka
- Väčšia zameranosť na nedostatky žiaka ako jeho schopnosti – nedostatok času na individuálny prístup
- **Negatívne vnímanie spoločnosťou** – slabá informovanosť
- **Slabé materiálne**- technické zabezpečenie škôl

Vek 15 + – dospelosť

- Chýba prepojenie medzi ZŠ a SŠ

- Chýba následná systematická práca so študentom
- Nedochádza reálne k integrácii

TRETIA SKUPINA:

Vek 0 – 6 rokov:

- **Nevhodné vnímanie spoločnosťou** – považuje sa za nevychovanosť
- Stereotypy v spoločnosti
- Problém v komunikácii s dieťaťom so špeciálnymi potrebami
- Problém so začlenením do komunity/ spoločnosti
- Nízka informovanosť, málo odborníkov, prelínanie sa symptómov- náročná diferenciálna diagnostika, málo skúseností
- Špecializácia poradenských zariadení, chýbajúce vzdelávanie – málo pružne reaguje na potreby
- Malá podpora štátu rodinám detí s PAS
- Nedostatok možností kvalitného trávenia voľného času primerane potrebám

Školský vek 6 – 15+ rokov

- neskorá diagnostika problému
- Neprijatie zo strany rodiny
- **Nepripravenosť vzdelávacích inštitúcií**
- **Nefunguje tímová práca**- neodovzdávajú sa informácie (celostný prístup k dieťaťu)- nedostatočná spolupráca inštitúcií (chýbajú kapacity), zlyháva komunikácia medzi odborníkmi
- **Nerešpektovanie individuálnych vzdelávacích programov, neochota, nezáujem spolupracovať s ČŠPP a inými odbornými inštitúciami**
- Nedostatočná logopedická starostlivosť
- prístup učiteľov v škole: neakceptovanie odporúčaní
- Nekvalifikovaní asistenti učiteľa
- Učitelia nechcú asistentov, nespolupracujú s odborným tímom
- Pediater nepošle dieťa k odborníkovi
- Školy nie sú pripravené, niekedy prijímajú deti iba kvoli peniazom- problémom je normatívne financovanie školstva
- Nepriznanie kompenzácií, zlá kategorizácia diagnóz v sociálnej oblasti
- Nedostatok prostriedkov na kompenzačné pomôcky v základných školách
- Akademická pôda- málo priestor y téme znevýhodnených detí a ich vzdelávania

Vek 15 + a dospelosť:

- Neskorá diagnostika, často v dospelosti, chýbajúce intervencie v tomto veku
- **Problémy s profesijnou orientáciou**, voľbou povolania
- Chýbajú formy podporovaného zamestnávania
- Problémom sú partnerské vzťahy a život v komunite
- Nedostatočné vzdelávanie a skúsenosti odborníkov
- Nízky počet odborníkov , služieb pre tieto skupiny mládeže, chýbajúci servis
- Postoje spoločnosti a predsudky

- Neschopnosť prijať „inakosť“
- Ašpirácie rodičov verzus predstavy dieťaťa
- Senzácie v médiách, nevhodné vykresľovanie ľudí s PAS
- Potreby podpory vysokoškolského štúdia pedagógov – inovácia študijných programov, potreba pripravenosti vysokoškolských pedagógov, realizácia praxe
- Rekvalifikačné kurzy pre asistentov učiteľa
- Vhodnejšie teoretické členenie špeciálnej pedagogiky
- Intervencia aj pri neskoršej diagnostike- chýbajú možnosti
- Práca s celou rodinou so zameraním na partnerské vzťahy, súrodencov
- Rozpad rodín, osamelé matky – otcovia nevládajú situáciu, ťažko prijímajú diagnózu dieťaťa
- Ekonomická neistota, prepád na okraj chudoby čo vedie k ďalšej izolácii a prehľbovaniu problémov rodiny

Priority:

1. Podpora záchytu, rannej starostlivosti, včasnej intervencie a diagnostiky
2. Podpora rodiny vrátane kompenzácií, odbornej pomoci, terapií pre všetkých členov rodiny, sústreďenie na zachovanie rodiny
3. Podpora prípravy pedagógov a asistentov pedagóga
4. Partnerský prístup k rodičom, rešpektovanie individuálnych vzdelávacích programov
5. Dostupné terapie a podpora zručností, orientácia na silné stránky
6. Zmena financovania školstva, menej žiakov v triedach, začleňovanie do kolektívu
7. Rozšírenie poradenských a odborných pracovísk a spolupráca medzi inštitúciami
8. Podpora dospelujúcich, profesijná orientácia a zamestnanosť
9. Podporné služby v dospelosti – zamestnávanie, bývanie

NÁVRHY RIEŠENÍ

- Školenia pre pedopsychiatrov a pediatrov aj odborníkov v poradniach
- Skrining u pediatra, ihneď odosielať dieťa do centra včasnej intervencie
- Zlepšenie financovania služieb rannej starostlivosti a včasnej intervencie
- Skvalitnenie diferenciálnej diagnostiky
- Komplexná informovanosť rodiča už pri prvom kontakte
- Prepojenie všetkých zložiek starostlivosti o dieťa a rodinu
- Terapeutické a psychologické služby pre rodinu
- Zvýšenie počtu CVI a poradní, podpora CVI
- Edukácia rodičov, podporné skupiny, terapie
- Odľahčovacie služby- napr. stráženie detí počas terapií rodičov, počas dňa, - sociálna opatrovateľská služba
- Podpora vzdelávania učiteľov a asistentov učiteľa
- Finančné ohodnotenie
- Rozšírenie kapacity poradní pre školský vek, ich prepojenie
- Pravidelné supervízie, výmena skúseností medzi poradňami
- Navýšenie normatívu a počtu zamestnancov v poradni a CVI, vytvorenie siete dostupných centier
- Špecializácia na jednotlivé znevýhodnenia a vekové kategórie

- Viac praxe na vysokých školách počas štúdia
- Prepojenie vysokých škôl s centrami včasnej intervencie, s poradňami
- Metodické vedenie centier a študentov
- Zosieťovanie kontaktov a odborníkov v rámci kraja
- Zahnúť povinné hodiny špeciálnej pedagogiky do študijných odborov pre psychológov, učiteľov aj lekárov
- U mladých ľudí so špeciálnymi potrebami: podpora pri získavaní sociálnych zručností, pred pracovným pohovorom aj počas pracovného pohovoru
- Zaviesť motivačné výhody pre zamestnávateľov
- Osveta potenciálnych zamestnávateľov a personalistov, pomoc pri riešení problémov-vedenie mladého človeka poradenským zariadením aj po ukončení prípravy na vzdelávanie
- Zdieľané pracovné miesta, pohyblivý pracovný čas, podmienky v zamestnaní upraviť
- Kontinuálne vzdelávanie učiteľov
- Posilniť personálne obsadenie poradní
- Zaviesť asistenta učiteľa v materských školách a nariadených školách
- Aspoň jeden asistent v každej triede
- Stanoviť kritériá na odbornosť asistenta
- Znížiť počty detí v triedach v materských aj základných školách
- Zvýšiť počet prípravných ročníkov
- Zvýšiť kritériá výberu na SŠ, VŠ
- Obnoviť praktické učebné odbory
- Viac sa zamerať na emocionálnu stránku vo vzdelávaní – rozvoj osobnosti, výchovy, pracovné vyučovanie
- Zmeny legislatívy zdôraznenie významu podpora v ranom veku (0 -3 roky)
- Scitlivovanie spoločnosti